

Ekosofias Nyhetsbrev

MAJ 2016 - TJUGOFJÄRDE ÅRGÅNGEN

KRAFTIGT ÖKADE LUFTFÖRORENINGAR I VÄRLDENS STÄDER

Luftföroreningarna ökar kraftigt runt om i världen och har nått "katastrofnivåer" i vissa städer. Luftföroreningarna har ökat med åtta procent mellan 2008–2013 enligt en rapport från WHO som omfattar 3 000 städer.

Delhi i Indien är en av de städer som har det värst vad gäller smog och smutsig luft. Där andas invånarna in tio gånger mer partiklar än vad som kan anses vara en säker nivå. Partiklarna spys ut av bilar, fabriker och kolkraftverk och riskerar att fastna i lungorna eller i blodomloppet.

Luften i andra stora städer så som Mumbai, Beijing och Kairo har legat fem gånger över den säkra nivån de senaste fem åren, och i exempelvis Peshawar i Pakistan är situationen ännu värre.

Allra värst drabbat är Indien. 16 av 30 av världens mest förorenade städer ligger i Indien. Däremot har situationen i Kina, som länge haft problem med dålig luft i sina städer, förbättrats. Av de 30 mest förorenade städerna i världen är bara fem kinesiska.

WHO menar att mer än tre miljoner för tidiga dödsfall sker i världen varje år på grund av luftföroreningar.

– Mycket höga nivåer är katastrofala för hälsan. Man får ont i halsen, i huvudet och svårt att andas, säger läkaren Annette Pruss-Ustun, en av medförfattarna till WHOs studie.

De som drabbas hårdast är de fattiga. Studien visar att 98 procent av de städerna med fler än 100 000 invånare i låg- och medelinkomstländer inte möter WHO:s rekommendationer.

FRANSK MINISTER VARNAR FÖR MASSMIGRATION OM VÄRLDEN INTE AGERAR

Den globala uppvärmningen kommer att orsaka hundratals miljoner klimatomvandling till slutet av århundradet om inte världens regeringar agerar, varnar Frankrikes miljöminister Ségolène Royal.

Vid FN:s miljömöte UNEA i Nairobi sa Ségolène Royal att klimatförändringarna är kopplade till konflikter, vilka i sin tur leder till ökad migration.

– När vi analyserar de senaste årens krig och konflikter ser vi att en del av dessa till viss del är kopplade till klimatförändringarna. Torka är kopplat till livsmedelskris, säger Ségolène Royal enligt The Guardian.

ETT STEG NÄRMARE GLOBALT REGELVERK FÖR KEMIKALIER

FN:s miljömöte UNEA-2 i Nairobi blev en framgång, inte minst inom kemikalieområdet. Det anser Sveriges regering efter fem dagars förhandlingar som ledde fram till 24 resolutioner som anger inriktningen för det fortsatta miljöarbetet med de globala utvecklingsmålen.

– Bland det viktigaste från svensk sida är att vi har lagt grunden för en ny resolution om ett globalt ramverk för kemikalier från 2020, som innebär att UNEP ska se över hur de jobbar med frågan och att näringslivet uppmanas att ta en starkare roll. Där har vi enats om den viktiga principen att en hållbar hantering av avfall och kemikalier är nödvändiga för att vi ska kunna nå de globala hållbarhetsmålen, säger Gunvor G Ericson, statssekreterare på miljödepartementet som ledde den svenska delegationen, till Aktuell Hållbarhet.

Vilken betydelse har det att näringslivet får en uppmaning?

– FN kan ju inte bestämma vad näringslivet ska göra. Men det är ändå starkt när världens länder, varav 120 var representerade på politisk nivå, betonar näringslivets roll. Det är också många företag som är intresserade av frågorna, säger Gunvor G Ericson.

NU KOMMER LAGKRAVET PÅ HÅLLBARHETSRAPPORTERING

I regeringens lagrådsremiss om krav på företags hållbarhetsrapportering uppskattas att ungefär 1 600 företag omfattas av förslaget. Enligt förslaget, som följer ett EU-direktiv, blir företag med fler än 250 anställda och en omsättning på minst 350 miljoner kronor, skyldiga att årligen rapportera hur de arbetar med miljö, mänskliga rättigheter och anti-korruption.

I hållbarhetsrapporten ska företagen kort beskriva sin policy i dessa frågor, samt vilka väsentliga risker som är kopplade till verksamheten. Det ska också framgå om företaget saknar policy i en eller flera hållbarhetsfrågor och i så fall varför. Rapporten ska även innehålla en kort beskrivning av affärsmodell, affärsförbindelser, produkter eller tjänster, samt "relevanta icke-finansiella centrala resultatindikatorer". Rapporten ska också innehålla en materialitetsanalys, det vill säga en beskrivning av vad som är väsentligt eller materiellt för företaget i sin strävan att maximera sitt bidrag till hållbar utveckling. Regeringen skriver också att det är naturligt att företag förhåller sig till miljö kvalitetsmålen.

Hållbarhetsrapporten kan ingå som en del av förvaltningsberättelsen eller vara en handling skild från årsredovisningen. En revisor ska endast uttala sig om ifall en rapport har gjorts eller inte.

Större börsnoterade bolag ska också lämna upplysningar om den mångfaldspolicy som tillämpas för sammansättningen i styrelsen. Det kan gälla exempelvis ålder, kön och yrkesbakgrund hos styrelsemedlemmarna.

Uppskattningsvis är det cirka 50 bolag som berörs av detta.

Lagrådet har inget att invända mot regeringens förslag. Det innebär att regeringen nu kan påbörja arbetet med att ta fram en proposition.

Regeringen räknar med att propositionen ska vara klar i juni och att den nya lagen ska träda ikraft den 1 december.

GRI PÅ VÄG ATT BLI STANDARD

Från att ha varit det ledande ramverket för hållbarhetsredovisning arbetar nu Global Reporting Initiative, GRI, för att bli en standard. Bland annat väntas det leda till förtydliganden kring vad som ska vara krav och vad som ska vara rekommendationer i en hållbarhetsredovisning enligt GRI. Enligt GRI finns det flera fördelar med att standardisera hållbarhetsredovisningen. Förutom att en standardisering ger större trovärdighet, blir det med en standard enklare att uppdatera och jämföra hållbarhetsdata. Omvandlingen till standard påbörjades formellt i slutet av förra året och ett första utkast finns tillgängligt på GRI:s hemsida.

SÅ MÖTER GRI INVESTERARNAS INFORMATIONSBEHOV

Informationen i företags GRI G4-redovisningar korrelerar i stort med den information som investerare efterfrågar. Det hävdas i studien "Defining what matters: Do companies and investors agree on what is material?" som tagits fram av Robecosam och Global Reporting Initiative. De intervjuade investerarna i studien uppgav att den information som företag lämnar enligt GRI G4 i stort täcker det informationsbehov de har för att göra relevanta riskbedömningar. Studien identifierar också ett antal sätt som företag kan förbättra sina redovisningar för att göra dem mer relevanta för investerare.

Studien har granskat 129 hållbarhetsredovisningar och bland annat kommit fram till att gruv- och stålbolagen var bättre än energibolagen på att möta investerarnas informationsbehov i sina redovisningar. En annan slutsats var att investerare vill ha mer analyserande information som förklarar hur redovisade frågor relaterar till företagets strategier och bedömningar av möjligheter och risker.

HÖGA SUBVENTIONER FÖR TJÄNSTEBILAR SKADAR KLIMATET

Förmånsbilarna ökar snabbt och de är kraftigt subventionerade. Det leder till större bilar och högre bilanvändning och ger inte några incitament för förmånsbilister att byta till kollektivtrafik och cykel. Ett införande av bonus-malus ger heller ingen större effekt. Regeringen behöver reformera systemet, skriver tre forskare från IVL, Svenska Miljöinstitutet i en debattartikel.

SCANIA-VD: INFÖR MÅL OM FOSSILFRIA VÄGTRANSPORTER TILL 2030

Miljömålsberedningen bör införa ett etappmål om helt fossilfria vägtransporter till 2030. Uppmaningen kommer från Scantias vd och koncernchef Henrik Henriksson, Lantmännens vd och koncernchef Per Olof Nyman och Naturskyddsföreningens avgående generalsekreterare Svante Axelsson i en artikel på SvD Debatt.

Debattörerna anser att Miljömålsberedningens förslag om en 85-procentig utsläppsminskning till 2045 inte är nog för att leva upp till ambitionerna i Parisavtalet. De menar att det krävs ytterligare åtgärder för att verka för en snabb utsläppsminskning redan till 2030.

"Eftersom vissa sektorer behöver mer tid på sig för omställningen bort från fossil energi är det viktigt att öka tempot i de sektorer där snabba utsläppsminskningar är möjliga. Vi föreslår därför att Miljömålsberedningen antar ett etappmål med en konkret färdplan om en fossilfri vägtrafik senast år 2030" skriver de tre debattörerna.

TANKAR FOSSILFRITT TROTS ATT DRIVMEDLET INTE ÄR GODKÄNT

Byggfirman Erlandsson Bygg är först i Sverige med att tanka lätta transportbilar och personbilar med det fossilfria drivmedlet miljödiesel HVO 100. Detta trots att det ännu inte godkänts för fordonstyperna, vilket i klartext betyder att om något fel uppstår på bilarna kopplat till drivmedlet kommer garantierna inte att gälla.

- Vi kan inte vänta längre på att HVO 100 ska bli godkänt som drivmedel så att billeverantörernas garantier gäller. Om detta handlar om att ta en risk för miljöns skull är jag beredd att ta den risken, säger Erlandssons vd och koncernchef, Markus Brink.

Företaget, som använder närmare 500 bilar i verksamheten, drog nyligen igång tester i Göteborg, där två lätta transportbilar drivs med HVO 100. Testet kommer snart att utökas till Stockholm med ytterligare en bil.

HVO 100 har hittills använts som drivmedel för bussar och tunga lastbilar men har ännu inte fått någon europeisk standard för lätta transportbilar och personbilar. En standard som bilbranschen väntar på att den ska bli verklighet.

- Om vårt agerande kan leda till att biltillverkarna godkänner bränslet har vi nått ett fantastiskt mål som jag kommer vara väldigt stolt över, menar Markus Brink.

Byggindustrin

STORT INTRESSE FÖR ATT HYRA SOLCELLER TILL VILLATAKET

Drygt 300 hushåll har anmält intresse för att hyra solceller av Umeå Energi. Detta efter att energibolaget, som det första i landet, börjat erbjuda privatpersoner en hyrlösning för solceller.

Merparten av de hushåll som vill hyra solceller av Umeå Energi finns i Umeå med omnejd, men även från andra håll i landet har det kommit in anmälningar.

- För varje hushåll som anmält intresse har vi gjort en individuell kalkyl. Med hjälp av bland annat flygbilder har vi tittat på vilka förutsättningar fastigheten har vad gäller riktning och lutning på tak, samt solinstrålning. Därefter har vi lämnat ett individuellt erbjudande om solcellspaket, säger Jonas Ström, affärsutvecklare på Umeå Energi till Miljö Online.

I USA är affärsmodellen att hyra solceller väletablerad och en av orsakerna till den snabba utbyggnaden av sole, men i Sverige är det en ny företeelse.

REKORDTILLVÄXT FÖR FÖRNYBAR ENERGI 2015

Den globala kapaciteten för att producera förnybar energi ökade med 8,3 procent under 2015, vilket är den största kapacitetstillväxten som någonsin noterats under ett enskilt år. Det framgår av en rapport som nyligen släpptes av International Renewable Energy Agency (IRENA).

Rapporten innehåller 13 546 datapunkter från mer än 200 länder, och visar att produktionen av förnybar energi växer mest och snabbast i utvecklingsländer. I Centralamerika och Karibien ökade kapaciteten med 14,5 procent, nästan dubbelt så mycket som den globala tillväxttakten.

TRÅHUS BIDAR TILL HÅLLBARHET

En ökad satsning på trähusbyggande skulle hjälpa skuldyngda kommuner att klara bostadsutmaningen och samtidigt bidra till en miljömässig, social och samhällsekonomisk hållbarhet. Det skriver Carl-Johan Engström med flera från tankesmedjan Global Utmaning i en debattartikel i Dagens Samhälle.

Enligt Global Utmaning är trähus klimatsmarta och ger flera näringspolitiska fördelar. Bland annat anser organisationen att trähusbranschen snabbt kan skala upp sin kapacitet och framöver kunna skapa efterfrågan på en global exportmarknad. Man hävdar också att en satsning på trähus kan skapa nya arbetstillfällen om produktionen förläggs i skogrika avfolkningslän.

ELEKTRISKT LEDANDE FÄRG KAN LÖSA PROBLEM MED PÅVÄXT PÅ BÅTSKROV

En icke giftig men elektriskt ledande färg kan bli en miljöanpassad lösning för att hindra snäckor och alger att fästa på båtskrov.

Forskarna vid Fraunhoferinstitutet för mikrostruktur i Tyskland har utvecklat en färg som är uppbyggd av flera skikt och som leder ström.

Genom färgskikten flyter en svag ström. Det yttersta färgskiktet fungerar då som anod, och syre och klor bildas. Vattnet i omedelbar närhet av skrovet blir surt, pH-värdet sjunker.

Med jämna mellanrum vänds polerna, och färgskiktet blir nu katod. Väte bildas och miljön blir basisk, pH-värdet stiger.

Denna polväxling skapar en pH-stress som förhindrar en ansamling av mikroorganismer på skrovytan.

Färgen långtidstestas nu i Östersjön tillsammans med varvet Barth.

Ny Teknik

NY HANDBOK I HÅLLBAR UPPHANDLING

Europeiska kommissionens handbok i hållbar upphandling "Buying Green" publiceras nu i en tredje upplaga. Handboken innehåller en vägledning om hur miljöhänsyn kan ingå i olika skeden i upphandlingsprocessen enligt EU:s gällande regelverk. Handboken innehåller också exempel på hur upphandlande myndigheter i EU:s medlemsstater valt att föra in miljökrav i upphandlingen. I handboken finns slutligen också specifika metoder för hållbar upphandling för byggnader, cateringtjänster, vägtransportfordon och för energianvändande produkter.

Enligt den svenska Upphandlingsmyndigheten är handboken ett tydligt ställningstagande från EU-kommissionen.

"Avsikten är att man ska börja titta på möjligheterna att beakta miljöfrågor i upphandling på ett likartat sätt i de olika medlemsstaterna inom EU", skriver myndigheten i en kommentar.

VILL SE OBLIGATORISK INSAMLING AV MATAVFALL

Återvinningen av matavfall ökade i Sverige från 31 till 38 procent mellan 2013 och 2014. Trots det konstaterar Naturvårdsverket i en rapport att ökningstakten inte är tillräcklig för att nå regeringens mål om att 50 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger ska återvinnas 2018. Att göra insamling av matavfall obligatoriskt för kommunerna är en väg att gå, anser såväl Avfall Sverige som Naturvårdsverket. Gör man matavfallssorteringen obligatorisk, så som det i dag är för batterier och förpackningar, så kommer

målet vara lättare att nå. I dag är det drygt två tredjedelar av kommunerna som har separat matavfallsinsamling.

– Alla behöver bli bättre, inte bara hushåll, utan även butiker, skolmatsalar, restauranger, så det är generellt, säger Christina Jonsson, Naturvårdverket.
Sveriges Radio

KRAV SÄTTER PRESS PÅ FÖRPACKNINGSINDUSTRIN

KRAV har nu beslutat att sätta mer press på förpackningsindustrin och har tagit fram en vägledning som ska leda till att KRAV-märkt mat packas i förpackningar som spar in på resurser, minskar matsvinnet och inte innehåller några farliga ämnen. KRAV har sedan tidigare mål om att PVC och BPA ska avvecklas i förpackningar till KRAV-certifierade produkter, men tidpunkten för utfasningen har aldrig blivit fastställd.

– Reglerna har funnits ett tag men det har inte varit helt lätt för företagen att veta hur de ska följa reglerna. Förpackningsregler uppfattas också som något jobbigt och komplext. Därför har vi nu tagit fram den här vägledningen, säger Per Rosander från Ecoplan som drivit förpackningsprojektet tillsammans med en referensgrupp.

KRAV uppger att det i dag finns många KRAV-certifierade företag som klarar de nya kraven, men att det också finns många företag som sitter fast i förpackningslösningar som inte kommer att vara tillåtna för KRAV-märkta produkter. Med den nya vägledningen hoppas KRAV kunna hjälpa dessa företag.

Aktuell Hållbarhet

FLER KROGAR SATSAR PÅ EKOLOGISKT

Allt fler finkrogar väljer ekologiskt. Många restauranger vill profilera sig genom hållbarhet och kvalitet.

Jämfört med konsument- och offentlig marknad har restaurangsektorn släpat efter i utvecklingen när det gäller ekologiska livsmedel. Offentlig sektor har en ekologisk andel på ca 26 procent, restauranger på ca 6 procent enligt Ekowebbs marknadsrapport 2016.

Men nu är det tydligt att restaurangernas intresse för att köpa ekologiska råvaror är starkt stigande, något som drivs av restaurangkundernas ökande medvetenhet och intresse för råvarornas ursprung och hur de produceras. Under 2015 fick Sverige ett gastronomiskt genombrott i och med den första utmärkelsen i Guide Michelin för en KRAV-certifierad krog: Restaurang Volt. Ytterligare tre har sedan tillkommit.

– Nu ser vi en tydlig trend att även den privata sidan, restaurangerna, fokuserar allt mer på ekologiskt och att efterfrågan börjar komma även där, säger Niclas God, inköpsdirektör Martin & Servera.

För många restauranger och kunder är ekologiskt också en kvalitet i sig och produkterna upplevs som bättre bara därför. Odlarna och producenterna har också blivit duktigare.

Ekoweb

TRUMP TAR HJÄLP AV KLIMATSKOPTIKER

USA:s presidentkandidat Donald Trump har bett republikanen Kevin Cramer om hjälp att sätta ihop ett faktaunderlag till den energipolitik som han vill vinna presidentvalet i november på.

Kevin Cramer är en av USA:s mest ivriga och trofasta anhängarna av olje- och gasutvinning. Han är dessutom klimatskeptiker.

GöteborgsPosten

Grundläggande miljöutbildning – 14 september 2016

Från hot till möjligheter med trovärdigt miljöarbete – en halvdag om hållbarhet; grundläggande miljöfakta, miljöarbete och företagande.

Seminarier ger grundläggande miljökunskap samtidigt som det skapar ökad medvetenhet om miljöarbetet och dess möjligheter.

Se vår hemsida för närmare detaljer – www.ekosofia.se

Kommunikation för miljö och hållbar utveckling – 28 september 2016

En stark och trovärdig hållbarhetsprofil är i dag en avgörande framgångsfaktor för många företag och organisationer. Men hur går man tillväga – vad är tillåtet och otillåtet i marknadsföringen, vilka krav ställer omvärlden och hur lyckas man på bästa sätt förmedla att man har ett seriöst hållbarhetsarbete till medarbetare, kunder och andra intressenter.

Ett seminarium med workshop.

Se vår hemsida för närmare detaljer – www.ekosofia.se

Parisavtalet – risker och möjligheter för företag

Ekosofia arrangerar seminarier och föreläsningar med anledning av FNs klimatavtal i Paris. Vi redovisar de viktigaste överenskommelserna och besluten, liksom hur det påverkar näringsliv och företagande.

Agenda 2030 – FNs globala hållbara utvecklingsmål

Ekosofia arrangerar seminarier och föreläsningar med anledning av FNs nyligen beslutade mål för hållbar utveckling.

Vi redovisar de viktigaste slutsatserna, liksom hur det påverkar näringsliv och företagande.

– Vi är den första generationen som kan utrota fattigdomen och den sista som kan bekämpa klimatförändringarna, säger Ban Ki-moon, generalsekreterare i FN.

Ekosofias nyhetsbrev utkommer med 11 nr/år. Ansvarig utgivare är Bill Romanus.

För mer information om nyhetsbrevet kontakta Bill Romanus, romanus@ekosofia.se.

För information om Ekosofia AB och våra tjänster kontakta Magnus Ruberg,

magnus.ruberg@ekosofia.se.

Kort om Ekosofia AB

Ekosofia AB är ett kunskapsföretag som verkar för hållbar utveckling.

Detta gör vi genom att erbjuda våra kunder att med hjälp av ett ökat miljömedvetande

– ekosofi – nå såväl social och ekonomisk som ekologisk framgång.

Planerat och trovärdigt miljöarbete är vår metod.

Kommunikation – att åstadkomma dialog – är vårt främsta verktyg.

Vi arbetar som konsulter, projektledare och kvalificerade rådgivare.

Ekosofia AB grundades 1993 av Bill Romanus och Magnus Ruberg

För ytterligare information – www.ekosofia.se